

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Stedelijke Humaniora te DILSEN-STOKKEM

Hoofdstructuur	voltijds secundair onderwijs
Instellingsnummer	38927
Instelling	Stedelijke Humaniora
Directeur	Ivo AERTS
Adres	Europalaan 10 - 3650 DILSEN-STOKKEM
Telefoon	089-79.08.66
Fax	089-79.08.88
E-mail	ivo.aerts@sh-dilsen.be
Website	http://webmaster@sh-dilsen.be
Bestuur van de instelling	Gemeentebestuur van Dilsen
Adres	Europalaan 25 - 3650 DILSEN-STOKKEM
Scholengemeenschap	SG Prov. en Stedelijk onderwijs Limburg
Adres	Gouverneur Verwilghensingel 1 - 3500 HASSELT
CLB	Provinciaal CLB Limburg
Adres	Willekensmolenstraat 140 - 3500 HASSELT
Dagen van het doorlichtingsbezoek	25-11-2013, 26-11-2013, 27-11-2013, 28-11-2013, 29-11-2013
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	29-11-2013
Datum bespreking verslag met de instelling	14-01-2014
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Veerle Vonderlynck
Teamleden	Serge Saubain, Vinciane Vanderheyde, Robert Vandeput
Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
Externe deskundige(n)	Jos Van de Velden

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 SAMENVATTING.....	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	6
2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus.....	6
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....	6
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?.....	7
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	7
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	7
3.1.1.1 Bedrijfseconomie in de tweede graad tso in de studierichting Handel (leerplan D/2005/014)	7
3.1.1.2 Bedrijfseconomie in de derde graad tso in de studierichting Boekhouden-informatica. (leerplan D/2011/007)	9
3.1.1.3 Biologie in de tweede graad aso in de studierichting Wetenschappen (leerplan D/2012/004)	10
3.1.1.4 Chemie in de tweede graad aso in de studierichtingen Economie, Humane wetenschappen, Latijn en Wetenschappen. (leerplannen D/2012/005, D/2012/063)	11
3.1.1.5 Economie in aso tweede graad in de studierichting Economie en in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen en Economie-wiskunde (leerplannen D/2006/050, D/2006/051)	11
3.1.1.6 Frans en Engels in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen, Latijn-moderne talen en Moderne talen-wetenschappen (leerplannen D/2006/005, D/2006/041) ..	13
3.1.1.7 Frans en Engels in tso derde graad in de studierichtingen Handel en Boekhouden-informatica (leerplannen D/2005/061 en D/2004/056)	16
3.1.1.8 Fysica in de derde graad aso in de studierichtingen Latijn-wetenschappen, Moderne talen- wetenschappen en Wetenschappen-wiskunde. (leerplan D/2006/58).....	19
3.1.1.9 Lichamelijke Opvoeding in de eerste graad in de A- stroom en Lichamelijke Opvoeding in aso tweede graad in de studierichtingen Economie, Humane wetenschappen, Latijn, Wetenschappen (leerplannen D/2008/004, D/2010/022)	20
3.1.1.10 Natuurwetenschappen in de eerste graad in de A stroom (leerplan D/2010/001)	21
3.1.1.11 Techniek in de eerste graad in de A stroom (leerplan D/2010/017).....	22
3.1.1.12 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET).....	23
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?.....	24
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?.....	24
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?.....	25
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	26
4.1 Evaluatiepraktijk	26
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	29
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	31
6.1 Wat doet de school goed?.....	31
6.2 Wat kan de school verbeteren?	31
6.3 Wat moet de school verbeteren?.....	31
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	32
8 VASTSTELLINGEN BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING.....	32

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal structuuronderdelen.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPPO-referentiekader:
 - het onderwijsaanbod
 - de uitrusting
 - de evaluatiepraktijk
 - de leerbegeleiding.

De onderwijsinspectie onderzoekt ook altijd de vakoverschrijdende eindtermen.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

De Stedelijke Humaniora Dilsen Stokkem profileert zich als een school met een sterk aso-profiel met daarnaast twee tso-studierichtingen uit het studiegebied Handel. Sinds het begin van dit schooljaar is er een nieuw directieteam ad interim. Ze worden bijgestaan door een middenkader van vier coördinatoren. De organisatiestructuur is helder, waardoor de beleidsvoering efficiënt verloopt. Het leerlingenaantal is de laatste jaren gestegen wat leidde tot een maximaal gebruik van lokalen, ruimtes en uitrusting.

De nieuwe schoolleiding hecht veel belang aan participatief leiderschap; beslissingen worden pas genomen als er een voldoende breed draagvlak voor is. Het directieteam stelt zich beschikbaar op en is nadrukkelijk aanwezig in de school.

De school kan een hoog percentage A-attesten en goede slaagresultaten van de leerlingen in het hoger onderwijs voorleggen. Dankzij het engagement van de personeelsleden, de deelname aan verschillende goed uitgewerkte didactische projecten, het open en gestructureerd leer- en leefklimaat en het toepassen van activerende werkvormen in een aantal vakken krijgt het curriculum doorgaans een eigentijds, uitdagend en levensecht karakter. De aansturing, de ondersteuning en het opvolgen van de vakgroepwerking en het voeren van functionerings- en evaluatiegesprekken met alle personeelsleden zijn nu aan de orde. De schoolleiding is zich ervan bewust dat ze op deze manier een aantal onderwijskundige thema's zoals de bewaking van de eigen kwaliteit kan realiseren. Het huidige talenbeleid kan hiervoor als voorbeeld dienen aangezien het zowel acties bevat op school-, leraren-, en leerlingenniveau, gekoppeld is aan heldere doelen en uitgewerkt werd vanuit een gedragen visie.

Wat de onderzochte onderwijskundige processen betreft, ziet de school de evaluatiepraktijk als een middel om de leervorderingen van de leerlingen in kaart te brengen tijdens het schooljaar en als een informatiebron op het einde van het schooljaar. De werkgroep evaluatiepraktijk legde schoolbreed afspraken vast rond de deliberatieprocedures. De belangrijkste werkpunten voor de toekomst situeren zich in de leerplangerichtheid van de leerlingenevaluatie en in de uitbouw van de rapporteringspraktijk. Het prospectief oriënteren in de eerste en tweede graad is ook een aandachtspunt. De school is zich hiervan bewust en wil hierin verbetering brengen.

De kwaliteit van de leerprestaties voldoet voor de meeste doorgelichte vakken. Techniek in de eerste graad, economie in de tweede graad aso in de pool economie en fysica in de derde graad aso in de pool wetenschappen zijn voorbeelden van goede praktijk. In het algemeen is er nog nood aan een schoolbrede visie voor de realisatie van de onderzoekscompetentie en van de specifieke eindtermen in de pool moderne talen. In het tso derde graad in de richting Boekhouden - informatica moet de geïntegreerde proef beter afgestemd worden op het studieprofiel. De leerplanrealisatie voor lichamelijke opvoeding in de eerste en tweede graad aso en voor bedrijfseconomie in het specifieke gedeelte van de richting Handel in de tweede graad, voldoet niet.

De tekorten voor lichamelijke opvoeding zijn deels te wijten aan onvoldoende sportinfrastructuur. Zowel voor lichamelijke opvoeding als voor bedrijfseconomie wordt er te weinig leerplangericht gewerkt waardoor er zich tekorten voordoen in het onderwijsaanbod en in de evaluatiepraktijk. Hierdoor voldoet de school niet aan alle erkenningsvoorwaarden en brengt de onderwijsinspectie een in de tijd beperkt gunstig advies uit.

De school krijgt een gunstig advies beperkt in de tijd voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. De onderwijsinspectie vertrouwt erop dat er voldoende beleidvoerend vermogen aanwezig is om deze tekorten weg te werken.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

	Basisvorming	Specifiek gedeelte
VOET	x	
Graad 1 A	lichamelijke opvoeding, natuurwetenschappen, techniek	
Graad 1 Latijn	lichamelijke opvoeding, natuurwetenschappen, techniek	
Graad 1 Moderne wetenschappen	lichamelijke opvoeding, natuurwetenschappen, techniek	techniek (vroeger : t.o.)
Graad 2 ASO Economie	chemie, lichamelijke opvoeding	economie
Graad 2 ASO Humane wetenschappen	chemie, lichamelijke opvoeding	
Graad 2 ASO Latijn	chemie, lichamelijke opvoeding	
Graad 2 ASO Wetenschappen	biologie, chemie, lichamelijke opvoeding	biologie, chemie
Graad 2 TSO Handel		bedrijfseconomie
Graad 3 ASO Economie-moderne talen	Engels, Frans	economie, Engels, Frans
Graad 3 ASO Economie-wiskunde		economie
Graad 3 ASO Latijn-moderne talen	Engels, Frans	Engels, Frans
Graad 3 ASO Latijn-wetenschappen	fysica	fysica
Graad 3 ASO Moderne talen-wetenschappen	Engels, Frans, fysica	Engels, Frans, fysica
Graad 3 ASO Wetenschappen-wiskunde	fysica	fysica
Graad 3 TSO Boekhouden-informatica	Frans	bedrijfseconomie, Engels, Frans
Graad 3 TSO Handel	Frans	Engels

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Onderwijs - Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

3.1.1.1 Bedrijfseconomie in de tweede graad tso in de studierichting Handel (leerplan D/2005/014)

Voldoet niet

De school bereikte vorig schooljaar in onvoldoende mate de leerplandoelstellingen. Niet alle leerplandoelstellingen werden aangeboden. De leerlingen beschikken enkel in de computerlokalen over de nodige ICT-middelen, die het bereiken van de leerplandoelstellingen moeten ondersteunen. Aan de minimale materiële vereisten van het leerplan wordt grotendeels voldaan. De evaluatie was vorig schooljaar onvolledig.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

De leerplandoelstellingen werden vorig schooljaar in onvoldoende mate bereikt, omdat ze niet volledig werden aangeboden. De leerplandoelstellingen van de vier voorziene delen komen normaliter oordeelkundig aan bod, maar door de veelvuldige afwezigheid van de leerkracht en/of de duur van het Jieha-project werden de leerplandoelstellingen in verband met de eindejaarsverrichtingen en het beleidsmatig hanteren van de boekhouding niet aangeboden. Naast het voeren van een dubbele boekhouding verwerven de leerlingen een basiswoordenschat van commerciële begrippen en doen ze eenvoudige verkoopactiviteiten. Zij gebruiken slechts sporadisch een tekstverwerker, rekenblad, gegevensblad en presentatiepakket in functie van eenvoudige administratieve toepassingen. Zij hanteren wel een didactisch boekhoudpakket. Door de georganiseerde bedrijfseconomische projecten (overwegend in het tweede jaar) verwerven zij impliciet handelstechnische vaardigheden en attitudes. De economische activiteiten van plaatselijke bedrijven worden weinig belicht en de bedrijfsbezoeken zijn beperkt. De open bedrijvendag wordt zeer goed ingepast in het programma en er is aandacht voor de economische actualiteit. Er is normaal gesproken wel een evenwichtige spreiding van de vier verschillende delen van het leerplan, maar er is minder evenwicht op het vlak van competenties. Het cognitieve aspect van het leren overheerst in grote mate op het bewust bijbrengen van de vaardigheden en de systematische aandacht voor de attitudes uit het leerplan. Het aanbod is wel voldoende afgestemd op het verwachte beheersingsniveau van de leerplandoelstellingen. De moeilijkheidsgraad van de leerplandoelstellingen en de toepassingen wordt stelselmatig opgebouwd. Een peterschapsproject (leerplan p. 42) wordt al een aantal jaren niet meer georganiseerd. Er is vooral samenhang tussen de leerplandoelstellingen handel en de lessen informatica en Nederlands in de projectwerking. Op die manier krijgen de leerlingen kansen om hun ICT-competenties en hun taalvaardigheid tijdens de handelslessen in te oefenen en te ontwikkelen.

Uitrusting

ICT

Inzet uitrusting

Leermiddelen

De school beschikt over voldoende actuele leermiddelen voor de realisatie van de leerplandoelstellingen. Op die manier voldoet de school aan de minimale materiële vereisten van het leerplan (leerplan p. 36). Er is wel een groot verschil tussen de klassen. Eén klas beschikt over een digitaal bord, een beamer en een computer met internetverbinding. Het gebruik van deze leermiddelen in deze klas draagt duidelijk bij tot een kwaliteitsvol handelsonderwijs. De leerlingen werken niet in alle handelslessen individueel aan een pc. Er is geen aandacht om

de leerlingen te leren ergonomisch te werken. De leerlingen zitten aan verouderd schoolmeubilair. Enkel in een computerklas hanteren zij een elektronische leeromgeving als communicatiemiddel. Er is geen open leercentrum permanent ter beschikking. In de handelslessen wordt te sporadisch gebruik gemaakt van de aanwezige software in de school. Het handboek is nog steeds dominant in het onderwijsgebeuren en ondersteunt het onderwijsleergesprek. De leerlingen gebruiken sporadisch een didactisch boekhoudpakket en een zakrekenmachine. De inrichting van het vaklokaal laat niet altijd verschillende werkvormen toe. De school zet het aanwezige didactisch materiaal en de schooluitrusting niet altijd efficiënt in met het oog op het bereiken van de leerplandoelstellingen.

Evaluatiepraktijk

*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

Los van de niet-behandelde leerplandoelstellingen gaat de evaluatiepraktijk normaliter voldoende na of de leerplandoelstellingen worden bereikt. De evaluatie is wel sterk kennis- en toepassingsgericht. De frequentie ligt hoog en de resultaten verantwoorden de beslissingen van de delibererende klassenraad. De evaluatie is niet volledig in de zin dat vaardigheden zoals communicatie, werkmethode, informatie opzoeken en interpreteren (leerplan p. 36) niet expliciet worden beoordeeld. De school kan ook niet aantonen dat de vakgebonden attitudes zoals orde en netheid, nauwkeurigheid, discipline, stiptheid, in team werken en zelfstandigheid (leerplan p. 36) systematisch worden nagestreefd. Er is dus geen evenwicht in de evaluatie. De evaluatie is niet volledig competentiegericht. De opdracht en de vraagstelling zijn wel afgestemd op het verwachte beheersingsniveau. De evaluatiecriteria van het Jieha (Jong Initiatief voor Ethische Handel)-project kunnen beter de handelstechnische vaardigheden en attitudes tot uiting brengen. De evaluatiepraktijk is wel transparant voor de leerlingen. De leerlingen zijn vooraf op de hoogte van de puntenverdeling. Het is ook duidelijk voor welk deel de evaluatie meetelt in de bepaling van het eindtotaal. De leerlingen hebben zicht op hoe de antwoorden verbeterd worden. Over de attitudele leerplandoelstellingen wordt onvoldoende systematisch teruggekoppeld naar de leerlingen.

Leerbegeleiding

*Preventief
Curatief*

De leerbegeleiding is aangepast aan de noden van alle leerlingen om de leerplandoelstellingen te bereiken. In het eerste jaar is geen voorkennis vereist. In het tweede jaar is er een individuele bijwerking voor boekhouden voorzien. Het handboek is gestructureerd en afgestemd op het ontwikkelingsniveau van de leerlingen. Het onderwijsleergesprek is de dominerende werkvorm. Groepswork komt geregeld aan bod, zeker in de projectwerking. De leerlingen leren zeker boekhoudkundig redeneren en maken sporadisch gebruik van hoofdrekenen. De boekhoudregels worden permanent en systematisch gehanteerd. Er is wel nog te weinig aandacht voor het ontwikkelen van praktische vaardigheden en attitudes. De leerlingen leren wel informatie opzoeken, vaak via digitale weg. Het effect van remediërende maatregelen is niet systematisch in kaart gebracht. Er is aandacht voor taal, in die zin dat de leerlingen een begrippenlijst aanleggen en dat zij de OVUR-techniek toepassen bij het lezen van economische teksten.

3.1.1.2 Bedrijfseconomie in de derde graad tso in de studierichting Boekhouden-informatica. (leerplan D/2011/007)

Voldoet

De school bereikt in voldoende mate de leerplandoelstellingen. De ingezette leer- en ICT-middelen ondersteunen het bereiken van de leerplandoelstellingen.

Onderwijsaanbod

*Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang*

De leerplandoelstellingen worden voldoende bereikt. Dit komt omdat de leerplandoelstellingen van zowel het boekhoudkundig gedeelte als van het bedrijfseconomisch gedeelte volledig worden aangeboden. De leerlingen boeken de boekhoudkundige verrichtingen binnen een onderneming in de dubbele boekhouding en hanteren deze boekhouding als een beleidsinstrument. De ondersteunende ICT-doelstellingen zijn impliciet verweven binnen het vak bedrijfseconomie. Er wordt geen rechtstreekse koppeling tussen beide leerplandoelstellingen gemaakt. Het evenwicht tussen boekhoudkundige kennis, -vaardigheden en -attitudes wordt nog niet systematisch genoeg vooropgesteld en bewaakt. Toch besteedt de school naast het aanbieden van de theoretische kennis ook aandacht aan het praktische. Zij doet dit aan de hand van intensieve projecten. Het studentenbedrijf vervangt de vroegere (leerobservatie)stage. Het inschakelen van bedrijfsbezoeken en gastsprekers is beperkt. Het inspelen op de economische actualiteit komt wel aan bod. De vaardigheden en de attitudes die algemeen aanzien worden om met succes een bacheloropleiding te starten (leerplan p. 21 en 22) vormen nog niet het uitgangspunt van het verstrekte onderwijs. Het bedrijfseconomische aanbod is degelijk afgestemd op het verwachte beheersingsniveau van de leerplandoelstellingen. Het onderwijsaanbod vertoont nog onvoldoende samenhang. De GIP is geen geïntegreerde toepassing, maar eerder een verzameling van afzonderlijke opdrachten vanuit verschillende vakken. Vakoverschrijdende projecten met de taal- of andere basisvakken komen daarnaast niet voor. De aanwezige checklist die het uitreiken van het getuigschrift over de basiskennis van het bedrijfsbeheer verantwoordt, geeft niet nauwkeurig genoeg weer waar de ontbrekende leerplandoelstellingen worden behandeld.

Meer dan twintig jaar voerde de school met de leerlingen een mini-onderneming, hetgeen alle erkenning verdient.

Uitrusting

*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

Het didactisch materiaal en de schooluitrusting ondersteunen het bereiken van de leerplandoelstellingen. De school beschikt over voldoende actuele leermiddelen voor de realisatie van de leerplandoelstellingen. De handboeken laten toe om de leerplandoelstellingen te bereiken. De leerlingen gebruiken pc's met de vereiste programma's, waaronder een professioneel boekhoudpakket. Er is permanent toegang tot het internet. De leerlingen zijn vertrouwd met een elektronisch leerplatform, maar hanteren dit nog niet voor een zelfstandige verwerking van de leerstof. Enkel een telefoon/fax ontbreekt in de gebruikte klaslokalen (leerplan p. 94). De geprojecteerde beelden zijn niet altijd even duidelijk leesbaar. Er is geen aandacht om de leerlingen te leren ergonomisch te werken. De school zet het aanwezige didactisch materiaal en de schooluitrusting wel in met het oog op het bereiken van de leerplandoelstellingen. De leeromgeving is onvoldoende handelsgericht.

Evaluatiepraktijk

*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De evaluatiepraktijk gaat voldoende na of de leerplandoelstellingen worden bereikt. De behandelde leerplandoelstellingen komen in voldoende mate aan bod in de evaluatie. Ondanks het feit dat zowel kennis, vaardigheden en attitudes (leerplan p. 22) worden beoordeeld, overheerst het cognitieve gedeelte. De evaluatie van de presentatie van de GIP vertoont op dit vlak een beter evenwicht. De klemtoon ligt op communicatieve vaardigheden en minder op cognitieve

aspecten. Het beheersingsniveau van de leerplandoelstellingen voldoet. De evaluatiepraktijk is transparant voor de leerlingen en de ouders. De leerlingen zijn vooraf op de hoogte van de evaluatiecriteria en de puntenverdeling. Het is duidelijk voor welk deel de evaluatie meetelt in de bepaling van het eindtotaal. De school moet twee zaken bijsturen op reglementair vlak. Enerzijds zijn de stagedocumenten niet conform met de voorschriften in de omzendbrief SO/2002/09 en anderzijds wordt het (niet) uitreiken van het getuigschrift van de basiskennis van het bedrijfsbeheer niet gemotiveerd.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

De leerbegeleiding is niet aangepast aan de noden van alle leerlingen. Er is geen speciaal inhaalprogramma van boekhouden en/of tienvingerblind typen voor leerlingen uit een ander studiegebied dan Handel. De leraar werkt deze leerlingen in de klas bij. De handboeken en de gehanteerde werkvormen laten toe om de leerplandoelstellingen te bereiken en zijn afgestemd op het ontwikkelingsniveau van de leerlingen. Inzicht in de boekhouding komt op de eerste plaats en dit gekoppeld aan de interpretatie van de cijfers bij beleidsbeslissingen. Het begeleid zelfstandig leren is een sporadisch gebruikte werkvorm. Het projectmatig werken gebeurt in hoofdzaak met het studentenbedrijf. De leerlingen worden ook voorbereid op het voeren van sollicitatiegesprekken. Eventuele remediëringmaatregelen gebeuren door de leraar.

**Inbreuk(en) op
regelgeving**

Motiveren van een beslissing van de delibererende klassenraad: BVR 19/07/2002 betreffende de organisatie van het voltijds so, art. 5 en SO 64 25/06/1999 betreffende de structuur en de organisatie van het voltijds so, rubriek 6.3. (geen opvolging)
Administratief stagedossier: SO/2002/09. (geen opvolging)

3.1.1.3 Biologie in de tweede graad aso in de studierichting Wetenschappen (leerplan D/2012/004)

Voldoet

De leerlingen bereiken de leerplandoelen. De evaluatiepraktijk is valide.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

Het aanbod is afgestemd op de leerplandoelstellingen. De wetenschappelijke vaardigheden krijgen voldoende plaats in de aanpak.
Het werk van de leerlingen getuigt van een behoorlijk beheersingsniveau.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De school beschikt niet over voldoende klaslokalen die beantwoorden aan de eisen van het leerplan, waardoor een deel van de lessen plaatsgrijpt in een gewoon klaslokaal. Het leerproces wordt ondersteund door de uitvoering van leerlingenproefjes en het gebruik van aanschouwelijk materiaal. Voor een aantal leerplanonderdelen worden gepaste terreinactiviteiten georganiseerd. De leerlingen krijgen de kans om ICT te gebruiken als ondersteuning van hun leerproces.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

Alle leerplandoelstellingen komen aan bod in de evaluatie. De vraagstelling is gevarieerd en duidelijk.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

Het studiemateriaal is gestructureerd en afgestemd op het ontwikkelingsniveau van de leerlingen. In de vakgroep worden ook initiatieven genomen ter ondersteuning van het talenbeleid.

Deskundigheidsbevordering	De leraren volgen vakspecifieke bijscholing en hebben een grote deskundigheid bereikt.
<i>Overleg</i>	
<i>Vorming</i>	De vakgroep beschikt over het vermogen om de eigen onderwijskwaliteit te bewaken.

3.1.1.4 Chemie in de tweede graad aso in de studierichtingen Economie, Humane wetenschappen, Latijn en Wetenschappen. (leerplannen D/2012/005, D/2012/063)

Voldoet

De leerlingen bereiken de leerplandoelen. De evaluatie is valide

Onderwijsaanbod	Het aanbod is afgestemd op de leerplandoelstellingen. De wetenschappelijke
<i>Volledigheid</i>	vaardigheden krijgen voldoende plaats in de aanpak.
<i>Evenwicht</i>	Het beheersingsniveau verschilt sterk in de verschillende studierichtingen: vooral
<i>Beheersingsniveau</i>	in het tweede leerjaar van de tweede graad, studierichtingen Humane
<i>Samenhang</i>	wetenschappen en Economie vormt het abstractieniveau een ernstige hindernis.
Uitrusting	De school beschikt over voldoende klaslokalen die beantwoorden aan de eisen
<i>ICT</i>	van het leerplan.
<i>Inzet uitrusting</i>	Het leerproces wordt ondersteund door de uitvoering van leerlingenproeven en
<i>Leermiddelen</i>	het gebruik van aanschouwelijk materiaal.
	De leerlingen krijgen de kans om ICT te gebruiken als ondersteuning van hun
	leerproces.
Evaluatiepraktijk	Alle leerplandoelstellingen komen aan bod in de evaluatie. De vraagstelling is
<i>Evenwicht</i>	gevarieerd en duidelijk.
<i>Volledigheid</i>	In het tweede leerjaar van de tweede graad, studierichtingen Humane
<i>Beheersingsniveau</i>	wetenschappen en Economie, bedraagt het aantal tekorten voor chemie een
<i>Transparantie</i>	veelvoud van dat voor de andere vakken. De vakgroep wil aan dat probleem
	verhelpen door de vraagstelling voor deze studierichting minder abstract te
	maken, wat met het nieuwe leerplan tot de mogelijkheden behoort.
Leerbegeleiding	Het studiemateriaal is gestructureerd en afgestemd op het ontwikkelingsniveau
<i>Preventief</i>	van de leerlingen.
<i>Curatief</i>	Voor leerlingen met studieproblemen worden stelselmatig bijwerklessen
	ingericht.

3.1.1.5 Economie in aso tweede graad in de studierichting Economie en in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen en Economie-wiskunde (leerplannen D/2006/050, D/2006/051)

Voldoet

Alle leerplandoelen worden op een evenwichtige wijze behandeld. De evaluatie is voldoende valide en transparant.

Onderwijsaanbod	Zowel in de tweede als in de derde graad is het aanbod van leerplandoelen
<i>Volledigheid</i>	volledig, evenwichtig en samenhangend. Het beheersingsniveau is veelal hoog
<i>Evenwicht</i>	omdat de leraren de economische theorie in concrete, betekenisvolle contexten
<i>Beheersingsniveau</i>	plaatsen door gebruik te maken van actuele artikels en gevalstudies. Bovendien
<i>Samenhang</i>	krijgen de leerlingen regelmatig opdrachten waarin ze competenties
	zoals het toepassen van kennis in nieuwe situaties, het samenwerken in groep,
	het schriftelijk en mondeling presenteren en het gebruiken van ICT
	kunnen inoefenen. In de tweede graad en in het eerste jaar van de derde graad is
	er via een aantal van die opdrachten ook aandacht voor het werken aan de
	onderzoekscompetentie. De vakgroep heeft nog geen leerlijn ontwikkeld die het
	geleidelijk aan zelfstandiger formuleren van een onderzoeksvraag en het
	confronteren van de onderzoeksresultaten met andere standpunten in deze

opdrachten introduceert. De afspraak op schoolniveau waarbij de leerlingen in het tweede jaar van de derde graad een eindwerk maken, draagt niet bij tot het realiseren van de eindtermen inzake onderzoekscompetentie in hoofde van alle leerlingen. Niet alle leerlingen uit de pool economie kiezen immers voor een economisch vraagstuk voor dit eindwerk.

Uitrusting
*ICT
 Inzet uitrusting
 Leermiddelen*

Doorheen beide graden maken de leraren gebruik van hetzelfde leerboek. De lessen hebben regelmatig plaats in een computerlokaal, waardoor de leerlingen individueel of per twee aan hun opdrachten kunnen werken. De andere gebruikte lokalen beschikken over een beamer of een digitaal bord.

Evaluatiepraktijk
*Evenwicht
 Volledigheid
 Beheersingsniveau
 Transparantie*

De evaluatie is representatief voor het geheel van de leerplandoelen. De leraren waken over een correcte spreiding van de vragen over de behandelde leerstof en, in de derde graad, over een evenwichtige puntenverdeling tussen algemene economie en bedrijfswetenschappen. De vakgroep heeft nog geen afspraken gemaakt over het evalueren van vaardigheden en vakattitudes. De evaluatie van het dagelijks werk gebeurt in beide graden door toetsen en taken. De frequentie daarvan is goed en de leerlingen noteren de verbetering nauwgezet. De uitgebreide examens bevatten zowel kennis-, toepassings- als inzichtsvragen. Ook hier maken de leraren gebruik van actuele artikels en contexten waarin de leerlingen hun kennis moeten hanteren. Het niveau van de vraagstelling is doorgaans goed. Zowel op de toetsen als op de examens staat de puntenverdeling duidelijk vermeld, wat bijdraagt tot de transparantie.

Leerbegeleiding
*Preventief
 Curatief*

Het leerklimaat is aangenaam en veilig. De onderwijsleergesprekken laten voldoende ruimte voor inbreng en interactie vanwege de leerlingen. Daarnaast krijgen de leerlingen de mogelijkheid om heel wat leerplandoelen in te oefenen en toe te passen via opdrachten. De leerlingen markeren de tekst in het werkboek en maken regelmatig samenvattingen of mind-maps. De leraren plaatsen de te kennen leerstof voor het examen op het elektronisch leerplatform. Leerlingen met specifieke vragen kunnen tijdens de vrije uren bij de leraren terecht.

Deskundigheidsbevordering
*Overleg
 Vorming*

De vakgroepwerking berust voornamelijk op informele contacten. Eén maal per jaar is er een vakgroepvergadering waarin vooral een aantal praktische afspraken worden gemaakt. De vakgroep reflecteert te weinig over vakinhoudelijke en vakdidactische thema's en over de veranderende onderwijsrealiteit. De doeltreffendheid van die vergaderingen is bovendien beperkt doordat niet alle leraren eraan deelnemen en er dus geen duidelijke leerlijnen ontwikkeld kunnen worden rond bijvoorbeeld onderzoekscompetentie of evaluatie van vaardigheden en attitudes. Tijdens de schooljaren voorafgaand aan de doorlichting volgden alle leden van de vakgroep zowel vakgerichte als vakoverstijgende nascholing.

3.1.1.6 Frans en Engels in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen, Latijn-moderne talen en Moderne talen-wetenschappen (leerplannen D/2006/005, D/2006/041)

Voldoet

Het accent van het vreemdetalenonderwijs ligt op het verwerven van de vijf taalvaardigheden. Voor Frans voldoet het aanbod aan leerplandoelen voor de basisvorming. Het aanbod voldoet voor de basisvorming voor Engels en voor het specifieke gedeelte voor beide talen. De evaluatie laat globaal toe om het studiepeil van de leerlingen in te schatten. Uit de resultaten blijkt dat de meerderheid van de leerlingen de leerplandoelstellingen bereikt. De leerlingen kunnen rekenen op een voldoende leerbegeleiding. De uitrusting voldoet.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

De resultaten van de leerlingen wijzen globaal op een voldoende studieniveau voor beide talen.

Het aanbod aan leerplandoelstellingen voor de basisvorming voor Frans voldoet.

Kennis wordt aangeboden en ingeoeft in communicatieve contexten. Hierdoor vertonen het kennis- en het vaardigheidsonderricht voldoende samenhang. De moeilijkheidsgraad van de luister- en leesteksten sluit aan bij de vereisten van het leerplan. De luistervaardigheidstraining wordt ondersteund door het consequent gebruik van de doeltaal tijdens de lessen. Leerlingen verwerken zelfstandig voldoende informatieve en artistiek-literaire teksten (tijdschriftenartikels, romans, stripverhalen), waarover ze toetsen en verwerkingsopdrachten maken, die vooral gericht zijn op het begrijpen van de inhoud. Luister- en leesstrategieën worden grondig geoefend. Leerlingen komen vooral in aanraking met informatieve en artistiek-literaire teksten en minder met prescriptieve en argumentatieve teksten. De taaltaken situeren zich verder veelal op het structurerend niveau en minder op het beoordelend niveau. Voor luister- en leesvaardigheid bereiken de leerlingen een goed niveau.

De spreek- en gespreksvaardigheid krijgen heel wat aandacht. De leerlingen oefenen de meeste taaltaken in dat verband. Het mondeling uitbrengen van een verslag (eindterm 21) komt echter niet aan bod. Een aantal leerlingen ondervindt moeilijkheden om zich vlot mondeling uit te drukken op het vereiste niveau. Voor de schrijfvaardigheidstraining krijgen de leerlingen een aantal verwerkingsopdrachten, maar de vakgroep vertrekt bij de planning nog niet voldoende vanuit de taaltaken opgelegd door het leerplan. Hierdoor ontstaan er enkele hiaten in de leerplanrealisatie. Het schrijven van een verslag (eindterm 33) en een samenvatting (eindterm 32) komen niet aan bod. Het schrijven van een formele en informele brief, e-mail of nota (eindterm 34) wordt beperkt geoefend. Strategieën voor de productieve vaardigheden komen weinig aan bod. Het talig niveau van de schrijfproducten vertoont veel variatie, maar voldoet doorgaans.

Het aanbod aan leerplandoelen voor de basisvorming voor Engels voldoet nipt.

Het is positief dat het kennisonderwijs functioneel is en dat de taalvaardigheidsverwerving centraal staat. De communicatie tijdens de lessen verloopt volledig in het Engels, wat het leren van de taal ondersteunt. Het aanbod aan doelen vertrekt echter nog niet voldoende vanuit de eindtermen waardoor er, vooral voor de productieve vaardigheden, lacunes ontstaan. De leerlingen krijgen voldoende gelegenheid om het begrijpend luisteren en lezen te oefenen. De variatie van tekstsoorten is echter voor verbetering vatbaar.

Prescriptieve en argumentatieve teksten komen te weinig aan bod. Strategieën worden beperkt expliciet onderwezen en geoefend. Het niveau van de teksten sluit aan bij de vereisten van de leerplandoelstellingen, maar de opdrachten bij de teksten bereiken nog niet altijd het beoordelend verwerkingsniveau.

De leerlingen krijgen veel kansen tot spreken. Men werkt hierbij evenwel niet gericht genoeg aan volgende eindtermen: het voeren van een telefoongesprek

(24), het uitbrengen van een verslag (21) en het samenvatten (19). De schrijfvaardigheidstraining focust eenzijdig op het verwoorden van een beredeneerd standpunt (eindterm 35) maar verwaarloost volgende eindtermen: het samenvatten (32), het schrijven van een verslag (33) en het schrijven van een formele of informele brief, nota of e-mail (34). Er is te weinig aandacht voor strategieën bij het spreken en het schrijven.

In beide talen worden genreconventies en tekstopbouw nauwelijks onderwezen bij het lezen of beluisteren van teksten. Ze dienen ook nog te weinig als criteria voor de talige producten van leerlingen, waardoor er minder gericht kan worden geredigeerd en leerlingen minder de kans krijgen om zelfstandig de eigen producties te evalueren.

De leerlingen werken zowel in de lessen Frans als in de lessen Engels rond boeiende thema's die aansluiten bij hun interesses en leefwereld. Ze leren kritisch te reflecteren over actuele, historische en universele thema's. Een aantal vakoverschrijdende eindtermen komen aan bod. De (inter)culturele component van het leerplan krijgt aandacht. Het gebruik van films, liedjes en internetsites draagt hiertoe bij. De leerlingen lezen teksten waarvan de inhoud relevant is voor de Franstalige/Engelstalige cultuur en leefwereld. De vakgroep Frans levert inspanningen om de leerlingen de taal te laten beleven o.a. door uitstappen te organiseren naar Franstalige streken.

Het aanbod aan specifieke eindtermen (SET) voldoet nipt. De vakgroepen werken hierbij niet genoeg vanuit de leerplandoelstellingen. Een meer volledige en evenwichtige benadering van het aanbod op basis van duidelijke afspraken over de taalvakken heen is aan de orde. Het specifieke gedeelte wordt vooral gerealiseerd door de leerlingen meer te laten oefenen met de taalvaardigheden (verbreding van de basisvorming). Een beperkt aantal specifieke eindtermen wordt voldoende didactisch geoperationaliseerd om ook het verdiepende niveau te bereiken, bedoeld door de specifieke eindtermen.

De vakgroepen hebben goede afspraken gemaakt over de realisatie van de specifieke eindtermen m.b.t. de onderzoekscompetentie (SET 16, 17 en 18) die dan ook in voldoende mate worden bereikt door de leerlingen. Voor Frans wordt in het eerste leerjaar een linguïstisch vraagstuk behandeld en voor Engels in het tweede leerjaar een literair vraagstuk. In het eerste leerjaar wordt de onderzoeksopdracht sterk geleid door een kwaliteitsvolle studiewijzer en leren de leerlingen de verschillende stappen van het onderzoek uit te voeren. In het tweede leerjaar is het onderzoeksproces minder expliciet aanwezig.

Bronnenstudie, enquêtes en corpusanalyse vormen de basis van de onderzoeksmethodiek. De leerlingen rapporteren mondeling en/of schriftelijk over de onderzoeksopdrachten. Ze gebruiken visuele ondersteuning bij de mondelinge presentaties. Het confronteren met andere standpunten blijft nog achterwege. De inhoudelijke diepgang van het onderzoek blijft beperkt. Het talig niveau van de werkjes voor Engels is goed. De structuur van de schriftelijke rapportering is evenwel voor verbetering vatbaar.

Uit de domeinen 'Taal en cultuur' (SET 4 tot 9) en 'Taal als systeem' (SET 10 tot 15) komen een beperkt aantal specifieke eindtermen aan bod. Men biedt in het algemeen nog onvoldoende (beperkte) theoretische referentiekaders aan uit het wetenschapsdomein van de linguïstiek, de communicatie, de cultuur en de literatuur om het beoogde verdiepend niveau te bereiken. De eindtermen uit het domein 'Taal en communicatie' (SET 1 tot 3) worden onvoldoende aangeboden. Leraren hebben nood aan deskundigheidsontwikkeling bij het operationaliseren en evalueren van de specifieke eindtermen.

De vakattitudes worden veeleer impliciet nagestreefd maar niet expliciet besproken met de leerlingen (bijvoorbeeld via zelfevaluatie).

Evaluatiepraktijk

*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De vakgroep hanteert een verdeelsleutel van 50% voor de kennistoetsing en 50% voor de beoordeling van de vaardigheden. Dit wijst op een nog veeleer kennisgerichte cultuur.

Voor Frans is de evaluatie van de doelen van de basisvorming in het algemeen representatief. Enkele eindtermen worden niet gericht geëvalueerd (ET 21, 32, 33, 34). Voor Engels is de evaluatie van de luister- en de leesvaardigheid representatief voor de leerplandoelen van de basisvorming, hoewel de tekstsoorten beperkt gevarieerd worden. De beoordeling van de spreek-, gespreks- en schrijfvaardigheid was echter vorig schooljaar niet voldoende representatief voor de leerplandoelen.

De vraagstelling is in het algemeen valide. De vakgroepen waken er ook over dat de beoordeling van de verschillende leerplancomponenten van de basisvorming bij het dagelijks werk aan bod komt. Dit ondersteunt het leerproces van de leerlingen omdat ze op deze manier regelmatig informatie krijgen over hun vorderingen voor elk van de componenten. Bij examens bevraagt men vooral de kennis in communicatieve contexten.

De evaluatie van de specifieke eindtermen is nog niet voldoende representatief voor het geheel van de pool. De specifieke eindtermen m.b.t. de onderzoekscompetentie (SET 16, 17, 18) worden in het eerste leerjaar kwaliteitsvol geëvalueerd. Hierbij is er zowel aandacht voor het proces als voor het product. In het tweede leerjaar is er weinig aandacht voor het beoordelen van het onderzoeksproces. De andere specifieke eindtermen worden niet toepassingsgericht geëvalueerd via toetsen of verwerkingsopdrachten. Er zijn nog geen afspraken over het aandeel van de onderzoeksopdrachten in de totale beoordeling voor het vak.

De leerlingen weten doorgaans wat van hen wordt verwacht. Voor grotere opdrachten krijgen ze studiewijzers met evaluatiecriteria en een puntenverdeling. Ook de examens zijn voorzien van een puntenverdeling. Voor de toetsen en taken voor dagelijks werk is de scoring minder transparant. De beoordeling van de spreek-, gespreks- en schrijfvaardigheid gebeurt leraarafhankelijk op basis van scorewijzers met duidelijke criteria. Leerlingen beschikken er evenwel niet altijd over en ze worden beperkt aangewend om feedback te geven over de prestaties.

Rapporteringspraktijk

De leerlingen en hun ouders kunnen de elektronische rapporten raadplegen en zo de resultaten van de toetsen en opdrachten volgen. Tekorten worden niet geduid en de rapporten bevatten geen voorstellen tot remediëring. De remediëringsinitiatieven worden niet geregistreerd in het leerlingvolgsysteem.

Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	Er is aandacht voor preventieve leerbegeleiding. Er wordt gewerkt in een stimulerende sfeer. Leerlingen worden aangemoedigd tot participatie en interactie. De lessen verlopen afwisselend via onderwijsleergesprekken en pair- of groepswork, waarbij leerlingen met elkaar communiceren en zo de taal oefenen. De vakgroepen besteden veel aandacht aan het leermateriaal. Voor Frans worden de leerboeken aangevuld met gestructureerde studiewijzers. Het onderwijs Engels gebeurt op basis van kwaliteitsvolle zelfgemaakte hand-outs. Het begeleid zelfstandig leren en werken krijgt een beperkte invulling. Leerlingen moeten een reeks persoonlijke verwerkingsopdrachten maken waarbij ze leren plannen en een aantal leerstrategieën inzetten. Er wordt in beperkte mate gereflecteerd over het leerproces via vormen van zelfevaluatie en peerevaluatie. De leerlingen krijgen doorgaans gerichte feedback over hun prestaties n.a.v. toetsen en verwerkingsopdrachten. De vakgroep heeft duidelijke afspraken gemaakt over de ondersteunende maatregelen voor leerlingen met dyslexie. Leerlingen die moeilijkheden ervaren kunnen terecht bij hun leraar voor extra uitleg en remediëringsoefeningen. De effecten van de remediëring worden globaal opgevolgd bij klassenraden.
Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De infrastructuur en uitrusting voldoen. De meeste leslokalen zijn uitgerust met een beamer, geluidsinstallatie en computer met internetaansluiting. Leraren beschikken over tijdschriften en ander didactisch materiaal. Tijdens de lessen wordt er nog onvoldoende gewerkt met naslagwerken. Er zijn voldoende woordenboeken aanwezig. De meeste leraren integreren de mogelijkheden van ICT in hun onderwijspraktijk. De lokalen zijn beperkt aangekleed met didactisch ondersteunend materiaal.
Deskundigheidsbevordering <i>Overleg</i> <i>Vorming</i>	De vakgroep Frans maakt heel wat formele en informele afspraken over inhoudelijke en organisatorische aspecten van de onderwijs- en evaluatiepraktijk. Ondernomen acties worden geëvalueerd. Voor Engels is de vakgroepwerking evenwel beperkt. Het overleg verloopt vooral informeel en betreft afspraken i.v.m. het aankopen van didactisch materiaal en het leesonderwijs. Er is nog geen taaloverschrijdend vakoverleg over de planning van het onderwijs en de evaluatie op basis van een grondige leerplanstudie. Geen van beide vakgroepen wendt de leerlingenresultaten aan als uitgangspunt van de reflectie over de onderwijs- en evaluatiepraktijk. De vakgroepwerking wordt weinig aangestuurd en opgevolgd door de directie. De leraren volgen heel wat nascholingen. Naast de vakgerichte studiedagen gaat er veel aandacht naar het verwerven van ICT-vaardigheden.

3.1.1.7 Frans en Engels in tso derde graad in de studierichtingen Handel en Boekhouden-informatica (leerplannen D/2005/061 en D/2004/056)

Voldoet

Het onderwijsaanbod is voldoende gericht op de taalvaardigheidsverwerving en de meeste leerplandoelen worden geoefend. De materiële uitrusting beantwoordt aan de vereisten van het leerplan.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Samenhang</i>	Zowel voor Frans als voor Engels zijn er heel wat onvoldoendes bij toetsen en examens. Een aantal leerlingen haalt een onvoldoende op jaarbasis. Een geïsoleerde onvoldoende voor de taalvakken geeft evenwel nooit aanleiding tot een C-atteest. De resultaten zijn beperkt richtinggevend voor het studiepeil dat leerlingen behalen, enerzijds, omdat de evaluatie heel wat hiaten vertoont en, anderzijds, omdat beide vakgroepen de lat veeleer hoog leggen. In het algemeen is het onderwijs van de talen sterk gericht op het verwerven van taalvaardigheid in communicatief relevante contexten. Hierbij maken de leerlingen kennis met authentieke documenten en voeren ze interessante
---	--

taakgerichte opdrachten uit.

Voor Frans is er voldoende samenhang tussen het kennisonderwijs en het vaardigheidsonderwijs. Het onderricht van grammatica en woordenschat is functioneel. Het leerboek biedt een aantal hoofdstukken aan waarin de taalvaardigheidstraining ingebed is in professionele gebruikscontexten gericht op handel. Voor de studierichting Handel is de afstemming op het toekomstige beroepsprofiel van de leerlingen optimaal. Voor de studierichting Boekhouden-informatica zijn er evenwel weinig thema's die aanleunen bij het gebied informatica of boekhouden.

De leerlingen krijgen voldoende de kans om de luister- en leesvaardigheid te oefenen in de lessen. Het verwerkingsniveau van de teksten en van de vraagstelling sluit aan bij de eisen van de leerplannen en overtreft deze soms. Tekstsoorten worden evenwel beperkt gevarieerd.

De leerplandoelen voor de gespreksvaardigheid worden voldoende geoefend. De communicatie tijdens de lessen verloopt volledig in de doeltaal, wat de taalverwerving ondersteunt. Voor de spreekvaardigheid zijn er hiaten in het aanbod. Volgende doelen komen te weinig gericht aan bod: het beschrijven van een gebeurtenis (ET 20/SPR4), het uitbrengen van verslag over een ervaring (SPR6), het navertellen (SPR2) en het samenvatten (SPR 6) van een beluisterde of gelezen tekst. De schrijfvaardigheidstraining is sterk gericht op de zakelijke communicatie en op het maken van een samenvatting. Volgende doelstellingen blijven echter achterwege of komen te beperkt aan bod: het formuleren van argumenten (SCHR 4), het schrijven van administratieve en commerciële documenten (SCHR7) en het opstellen van interne documenten (SCHR6). Het rendement van het leerproces is bovendien niet optimaal omdat er te weinig aandacht is voor het schrijven van een tweede versie op basis van feedback. Computertoepassingen (bv. tekstverwerking en spellingscontrole) worden occasioneel aangewend bij de zakelijke correspondentie. Het extra uur Frans in de studierichting Handel in het eerste leerjaar van de derde graad wordt besteed aan zakelijke communicatie. Dit heeft tot gevolg dat de leerlingen van Boekhouden-informatica bijna geen schrijfvaardigheid oefenen in het eerste leerjaar van de derde graad en dat ze de achterstand moeten inhalen in het tweede leerjaar, waar ze opnieuw samen zitten met de leerlingen van Handel voor alle uren. Deze situatie is niet bevorderlijk voor het leerproces van beide groepen.

Het kennisonderricht in het vak Engels is voldoende ingebed in het vaardigheidsonderricht. De leerinhouden worden deels afgestemd op de specificiteit van de studierichtingen. De lees- en de luistervaardigheid worden aangeboden op een veeleer hoog niveau qua tekstenmerken. Het verwerkingsniveau sluit aan bij de leerplannen. Tekstsoorten worden evenwel niet voldoende gevarieerd. In het eerste leerjaar van de derde graad wordt te veel Nederlands gesproken tijdens de lessen. Dit is een gemiste kans om de leerlingen een taalbad aan te bieden. De spreek- en gespreksvaardigheid krijgen heel wat aandacht tijdens de lessen. Leerlingen vertonen spreekdurf en kunnen vrij vlot met elkaar in gesprek treden. De schrijfvaardigheid is vooral gericht op het schrijven van zakelijke brieven, zoals gevraagd door het leerplan. Het leerproces is nog niet optimaal omdat leerlingen niet altijd een tweede versie maken op basis van feedback. Computertoepassingen (bv. tekstverwerking en spellingcontrole) worden occasioneel aangewend bij de zakelijke correspondentie. Vorig jaar werden zowel voor de spreekvaardigheid als voor de schrijfvaardigheid een aantal uitbreidingsdoelstellingen aangeboden.

Voor beide vakken besteedt men aandacht aan genreconventies en tekstopbouw bij de zakelijke correspondentie maar niet of te weinig bij de andere tekstsoorten, noch receptief, noch productief. De aandacht voor strategieën bij taalverwerving is beperkt en blijft nog te impliciet. Leerlingen leren o.a. nog niet genoeg met naslagwerken (woordenboeken en grammatica's) te werken. Vakattitudes worden niet expliciet besproken met de leerlingen.

De (inter)culturele component van het leerplan krijgt voor beide talen aandacht via o.a. het gebruik van films, internetsites en het lezen van teksten waarvan de inhoud relevant is voor de Franstalige of Engelstalige cultuur en leefwereld. De uitstap naar Parijs vormt eveneens een grote meerwaarde voor de culturele vorming en de motivatie van de leerlingen. Bij deze activiteit worden ook een aantal vakoverstijgende eindtermen nagestreefd. De lokalen vertonen weinig verwijzingen naar de Frans- of Engelstalige cultuur en leefwereld.

Evaluatiepraktijk

*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

In beide vakken is de evaluatie niet voldoende representatief voor de leerplandoelen. Alle componenten van het leerplan (kennis, luisteren, lezen, spreken, gespreks- en schrijfvaardigheid) worden geëvalueerd maar binnen elke component is de evaluatie vaak onevenwichtig, omdat ze meestal eenzijdig is gericht op een aantal leerplandoelen.

De leerlingen weten doorgaans wat van hen wordt verwacht. Leraarafhankelijk krijgen de leerlingen leerstofoverzichten. De examens zijn voorzien van een puntenverdeling. Voor de toetsen en taken voor dagelijks werk is de scoring minder transparant. De vakgroep Engels biedt voor de productieve vaardigheden een aantal uitbreidingsdoelen aan. Bij de beoordeling is het niet duidelijk of er rekening mee wordt gehouden dat het uitbreidingsdoelen betreft en geen verplichte minimale doelstellingen.

Voor het vak Frans ondersteunt de evaluatie het leerproces van de leerlingen voldoende. De beoordeling van het dagelijks werk is gebaseerd op een voldoende aantal kennis- en vaardigheidstoetsen. Op deze manier werkt het instuderen van kennis ondersteunend voor het ontwikkelen van taalvaardigheid. Bovendien kan de leerling zicht houden op zijn prestaties voor de verschillende leerplancomponenten. De toetsen worden meestal ook systematisch klassikaal doorgenomen en verbeterd door de leerlingen op basis van feedback.

Voor het vak Engels zijn er, naast de evaluatie van de vaardigheden, slechts een zeer beperkt aantal kennistoetsen tijdens het schooljaar. Men rekent op de individuele discipline van de leerlingen om zelfstandig te studeren. Maar de realiteit van de leerlingenresultaten wijst op een nood aan een meer frequente opvolging van de leerlingen. Toetsen en taken worden wel klassikaal besproken.

De vakgroep hanteert een verdeelsleutel van 50% voor de kennistoetsing en 50% voor de beoordeling van de vaardigheden. Dit wijst op een nog veeleer kennisgerichte cultuur. De vraag kan gesteld worden of deze verhouding in samenhang met de hoge verwachtingen van de vakgroepen en de organisatie van de kennistoetsing (vooral bij Engels) niet mede de aanleiding zijn voor het grote aantal onvoldoendes. Opvallend is namelijk dat de leerlingen zowel bij Frans als bij Engels vooral slechte scores halen op de beoordeling van woordenschat en grammatica.

Rapporteringspraktijk*Leerondersteunend**Transparantie*

De leerlingen en hun ouders kunnen de elektronische rapporten raadplegen en zo de resultaten van de toetsen en opdrachten volgen. Tekorten worden niet geduid en de rapporten bevatten geen voorstellen tot remediëring of feedback op voorbije remediëringsinitiatieven. Deze worden niet geregistreerd in het leerlingvolgsysteem.

Leerbegeleiding*Preventief**Curatief*

Een aantal preventieve maatregelen ondersteunen het leerproces van de leerlingen. Er wordt gewerkt in een aangenaam leer- en leefklimaat. Voor Engels zijn de lesgroepen klein, wat de interactie bevordert. Leraarafhankelijk worden er stimulerende didactische werkvormen gebruikt die de communicatie aanwakkeren. Voor het vak Frans gaat er veel aandacht naar het uitwerken van goed gestructureerde studiewijzers als complement bij de leer- en werkboeken. Het begeleiden van de leerlingen naar meer leerautonomie is voor verbetering vatbaar. De vakgroep heeft hiervoor nog geen leerlijn uitgewerkt over de graden heen.

De vakgroep stemt de curatieve leerbegeleiding te weinig af op het profiel van de leerlingen. Niettegenstaande de frequente tegenvallende resultaten voor beide vakken, wordt de remediëring weinig systematisch aangepakt. Voor sommige leerlingen speelt men niet kort genoeg op de bal.

Uitrusting*ICT**Inzet uitrusting**Leermiddelen*

De infrastructuur en uitrusting voldoen. De meeste leslokalen zijn uitgerust met een beamer, geluidsinstallatie en computer met internetaansluiting. Leraren beschikken over tijdschriften en ander didactisch materiaal. Tijdens de lessen wordt er nog onvoldoende gewerkt met naslagwerken. De school beschikt over voldoende woordenboeken. De meeste leraren integreren een aantal mogelijkheden van ICT in hun onderwijspraktijk. De lokalen zijn beperkt aangekleed met didactisch ondersteunend materiaal.

Deskundigheidsbevordering*Overleg**Vorming*

Het gebrek aan een gestructureerd overleg hypothekeert een doelgerichte gezamenlijke aandacht voor kwaliteit. Leraren bevinden zich meestal in een geïsoleerde positie als enige leraar in de graad omdat er weinig leerlingen zijn in het tso. Men heeft ook niet de piste bewandeld om taaloverschrijdend overleg te organiseren. Er is nog geen traditie van kwaliteitszorg. Hoewel er veel onvoldoendes zijn, wendt geen van beide vakgroepen de leerlingresultaten aan als uitgangspunt van de reflectie over de onderwijs- en evaluatiepraktijk. De meeste leraren volgen nascholingen. Naast de vakgerichte nascholingen is er aandacht voor het verwerven van ICT-vaardigheden.

3.1.1.8 Fysica in de derde graad aso in de studierichtingen Latijn-wetenschappen, Moderne talen-wetenschappen en Wetenschappen-wiskunde. (leerplan D/2006/58)

Voldoet

De leerlingen bereiken de leerplandoelen. De evaluatiepraktijk is valide. De vaklokalen zijn goed uitgerust.

Onderwijsaanbod*Volledigheid**Evenwicht**Beheersingsniveau**Samenhang*

Het aanbod is zeer goed afgestemd op de beheersing van alle categorieën leerplandoelstellingen. De wetenschappelijke vaardigheden krijgen een centrale plaats in de aanpak (experimenten, verslaggeving, gebruik van ICT). Er is tegelijk ruim aandacht voor toepassingen van fysica in de samenleving.

Alle onderwerpen worden daardoor op een geïntegreerde en evenwichtige manier aangebracht. Het werk van de leerlingen getuigt van een hoog beheersingsniveau. De lessen in het kader van het Clil-project zijn gunstig voor de taalvaardigheid van de leerlingen. Dat helpt hen ongetwijfeld op het vlak van verdere studiekeuze.

Uitrusting <i>ICT Inzet uitrusting Leermiddelen</i>	De school beschikt over voldoende klaslokalen die beantwoorden aan de eisen van het leerplan. Het materiaal wordt intensief gebruikt om het leerproces te verrijken.
	De leerlingen krijgen ruim de kans om ICT te gebruiken als ondersteuning van hun leerproces.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht Volledigheid Beheersingsniveau Transparantie</i>	Alle leerplandoelstellingen komen effectief en evenwichtig aan bod in de evaluatie. De vraagstelling is gevarieerd en duidelijk.
	De transparantie voor de leerlingen wordt bevorderd o.m. door het gebruik van peerevaluatie en zelfevaluatie.
Leerbegeleiding <i>Preventief Curatief</i>	Het studiemateriaal is gestructureerd en afgestemd op het ontwikkelingsniveau van de leerlingen. De opdrachten zijn uitdagend.
	Er worden ook doelgerichte extra muros activiteiten georganiseerd.
Deskundigheidsbevordering <i>Overleg Vorming</i>	De leraren volgen vakspecifieke bijscholing en hebben een grote deskundigheid bereikt.
	De vakgroep beschikt over een duidelijk vermogen om de eigen onderwijskwaliteit te bewaken.

3.1.1.9 Lichamelijke Opvoeding in de eerste graad in de A- stroom en Lichamelijke Opvoeding in de tweede graad in de studierichtingen Economie, Humane wetenschappen, Latijn, Wetenschappen (leerplannen D/2008/004, D/2010/022)

Voldoet niet

De leerlingen realiseren de leerplandoelen en eindtermen niet allemaal. De leerlingenevaluatie is niet volledig. De uitrusting is onvoldoende.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid Evenwicht Beheersingsniveau Samenhang</i>	Een aantal leerplandoelen in de eerste en in de tweede graad wordt onvoldoende gerealiseerd.
	Dit komt hoofdzakelijk door een tekort aan sportaccommodatie, waar aan de nabije toekomst verandering zal in komen. De leerlingen krijgen op die manier te weinig kansen om te bewegen en sporten regelmatig in onveilige situaties. De leraren worden voortdurend verplicht de inhoud van de lessen aan te passen in functie van de beschikbare accommodatie.
	In de eerste graad worden bepaalde sportdisciplines, of onderdelen ervan, niet aangeboden. Dit is ondermeer het geval voor dans en expressie, klimmen en het oefenen van een gymnastische combinatie, hoog en verspringen in de atletiek. Er is een overaanbod van zwemmen in de eerste graad waardoor sommige sporten maar kortstondig worden aangeboden.
	Concrete leerlijnen ondersteunen de realisatie van de sporttakgebonden leerplandoelen. Leerlijnen voor de bewegingsdoelen rond zelfstandig werken en reflecteren over bewegen, de persoonsgebonden doelen en attitudes ontbreken waardoor deze slechts een impliciete invulling krijgen in de lessen.
	De horizontale en verticale samenhang is zwak doordat elke leerkracht eigen planningsdocumenten hanteert en deze te weinig afstemt op het raamplan.
Uitrusting <i>ICT Inzet uitrusting Leermiddelen</i>	De school beschikt over onvoldoende sportinfrastructuur. Zowel in de sportzaal (loshangende muurtegels) als in de kleedkamers (loshangende bekabeling) bestaan door de bouwwerken onveilige situaties. De planning van het lesrooster wordt bemoeilijkt door de splitsing van elke klas in jongens en meisjes voor de lessen lichamelijke opvoeding.

Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De evaluatiepraktijk is niet volledig. In die zin dat de leerplandoelen in verband met zelfstandig werk, reflecteren over bewegen, sociaal functioneren en zelfconcept en vakattitudes niet expliciet beoordeeld worden. De vakafspraken in verband met de evaluatie hebben betrekking op de puntenverdeling tussen prestatie en attitude. De evaluatie-inhouden, de observatiepunten en de criteria krijgen een leraargebonden invulling en missen een opbouw over de graden heen.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	Voor fysiek zwakke én sterke leerlingen bestaan geen overkoepelende vakafspraken in verband met differentiatie, remediëring en evaluatie. De aanbeveling van het leerplan om ICT te integreren in de lessen wordt nog niet toegepast. In het kader van het talenbeleid werken een aantal leraren lichamelijke opvoeding mee aan het Clil-project van de school waarbij ze les geven in het Engels. Dit komt de taalvaardigheid van de leerlingen ten goede.
Deskundigheidsbevordering <i>Overleg</i> <i>Vorming</i>	De leraren overleggen regelmatig formeel en informeel voornamelijk rond organisatorische thema's. De leraren volgden de afgelopen jaren op regelmatige basis vakgerelateerde nascholing. Leraargebonden worden innovatieve leerinhouden op deze manier in het onderwijs geïntroduceerd.

3.1.1.10 Natuurwetenschappen in de eerste graad in de A stroom (leerplan D/2010/001)

Voldoet

De leerlingen bereiken in voldoende mate de leerplandoelen

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Samenhang</i>	In de beide leerjaren worden enkele hoofdstukken van het leerplan niet aangeboden: uitscheidingsstelsel en samenhang tussen de stelsels in het eerste leerjaar, energieomzettingen en transport van warmte-energie in het tweede leerjaar. Dit betreft een klein deel van het leerplan. Het aanbod vertoont niet in elk leerjaar voldoende evenwicht tussen de beheersing van begrippen en de wetenschappelijke vaardigheden. Het leerplan stelt dat "algemene doelstellingen centraal staan bij het realiseren van de leerplandoelstellingen", dat het vak contextrijk wordt aangeboden en dat er gewerkt moet worden aan actief leren. Deze elementen krijgen niet steeds de nodige aandacht. In die zin is het aanbod van de doelstellingen dikwijls onvolledig en weinig geïntegreerd. Het is positief dat de vakgroep dit schooljaar haar aanpak begint te veranderen.
Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De school beschikt over onvoldoende klaslokalen die beantwoorden aan de eisen van het leerplan. Hierdoor hebben de leerlingen van het tweede leerjaar (op uitzondering van één klas) alle lessen natuurwetenschappen in een gewoon klaslokaal, wat de kans op actief leren niet ten goede komt. In het eerste leerjaar stelt het lokalenprobleem zich niet en is de activiteit van de leerlingen, in de lessen heel wat beter.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De vraagstelling is afgestemd op het verwachte beheersingsniveau van de begrippen. In lijn met het aanbod is er slechts een zeer beperkte evaluatie van wetenschappelijke vaardigheden en is de vraagstelling te eenzijdig op reproductie gericht. Nochtans geeft het leerplan (p. 51) een duidelijke opsomming van de strategieën, vervat in de doelen, en stelt dat het belangrijk is deze strategieën tijdens evaluatiemomenten te toetsen. Een positief aspect in de vraagstelling is het frequent gebruik van figuren die verschillen van het leerboek, waardoor de antwoorden niet louter op fotografisch geheugen berusten.

Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	Het studiemateriaal is gestructureerd en afgestemd op het ontwikkelingsniveau van de leerlingen. Tijdens de lesbezoeken blijkt er een voldoende open communicatie tussen leerlingen en leraren. In een deel van de lessen domineert de aandacht voor het continu invullen van het werkboek. Er wordt niet steeds voldoende aanschouwelijk materiaal gebruikt en leerlingen worden te weinig actief aan het werk gezet, waardoor ze onvoldoende leren gericht waar te nemen en een deel van de doelstellingen niet kunnen bereiken. Het is positief dat de vakgroep de lessen meer begint te focussen op actief leren.
--	---

3.1.1.11 Techniek in de eerste graad in de A stroom (leerplan D/2010/017)

Voldoet

De leerlingen bereiken de leerplandoelen. De evaluatiepraktijk is valide. De vaklokalen zijn zeer goed uitgerust in functie van de leerplanrealisatie.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Samenhang</i>	Het aanbod is zeer goed afgestemd op de beheersing van alle categorieën leerplandoelstellingen. De vijf toepassingsgebieden van het leerplan en de dimensies hanteren, duiden en begrijpen komen aan bod op een goed geïntegreerde en evenwichtige manier.
Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De school beschikt over voldoende klaslokalen die beantwoorden aan de eisen van het leerplan. De vakgroep heeft de invoering van het vak techniek met overtuiging en veel creativiteit aangepakt en met respect voor het leerplanconcept. Door haar dynamiek heeft ze de uitrusting optimaal uitgebouwd, en kwaliteitsvolle, leerplangerichte lessen uitgewerkt waarin alle leerlingen actief betrokken worden. De leerlingen krijgen ruim de kans om ICT te gebruiken als ondersteuning van hun leerproces.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	Het vak wordt permanent geëvalueerd, wat overeenstemt met de leerplandoelen. De vakgroep heeft nog geen systeem op punt gesteld waarmee wordt nagegaan of alle doelen bij alle leerlingen worden behaald. Er worden al wel heel verdienstelijke modellen uitgetest die aandacht hebben voor de dimensies hanteren, duiden en begrijpen. Samen hebben deze zeker voldoende validiteit. Aan de transparantie is nog wat werk.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	Het studiemateriaal is gestructureerd en afgestemd op het ontwikkelingsniveau van de leerlingen. De opdrachten zijn zeer uitdagend en enthousiasmerend. De leerlingen, zowel jongens als meisjes, werken met veel overtuiging en nieuwsgierigheid en zijn terecht trots op hun werk. Een item waarvoor nog weinig initiatief wordt genomen, is de studieoriëntering op het einde van de graad. De vakgroep kan een aantal mogelijkheden van de leerlingen zeer goed beoordelen en zou hiermee de leerlingen intensiever kunnen ondersteunen bij hun studiekeuze.
Deskundigheidsbevordering <i>Overleg</i> <i>Vorming</i>	De vakgroep pleegt regelmatig formeel en informeel overleg over organisatorische en vakinhoudelijke onderwerpen. De leraren volgen vakspecifieke bijscholing en hebben een grote deskundigheid bereikt. De vakgroep beschikt over een duidelijk vermogen om de eigen onderwijskwaliteit te bewaken.

3.1.1.12 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)

Voldoet

De school streeft in voldoende mate met een eigen planning de VOET bij haar leerlingen na.

Beleid	De visie en planning voldoen. Er zijn nog enkele hiaten wat betreft de gerichtheid op alle leerlingengroepen.
Doelgerichtheid	De visietekst is gebaseerd op een beginsituatieanalyse van 2010. Voor het huidige schooljaar heeft de school een beleidsplan met acties opgemaakt.
Ondersteuning	De organisatiestructuur functioneert vrij adequaat. Er is een VOET-coördinator en een VOET-team. In 2010 werden de nieuwe VOET door de directie op een personeelsvergadering toegelicht. Doordat heel wat leraren bij de vakoverschrijdende projecten betrokken zijn, is het draagvlak vrij groot.
Doeltreffendheid	Er worden elementen van de VOET-werking geëvalueerd, maar dit gebeurt niet systematisch en leidt slechts uitzonderlijk tot bijsturingen. De voorbije twee jaren gebeurde er geen evaluatie op schoolniveau of vakniveau. Dit schooljaar is het VOET-team begonnen met het registreren van de nagestreefde VOET per vak en per project.
Ontwikkeling	Er zijn een aantal professionaliseringsinitiatieven, maar de breedte en effectiviteit ervan zijn beperkt. De leden van het VOET-team en de toenmalige directeur volgden een nascholing over VOET vanuit de koepel.
Uitvoering	De meerderheid van de eindtermen wordt met voldoende diepgang en bij de meeste leerlingen nagestreefd. Het omgaan met kunst en cultuur gebeurt in tal van projecten en vakken. Weerbaarheid en het omgaan met taakbelasting krijgt vooral aandacht tijdens de presentatie van de eindwerken of GIP. Omgaan met emoties en problemen gebeurt in de levensbeschouwelijke en expressievakken en tijdens de jaarlijkse mensenrechtendag. Naar aanleiding van een concrete gebeurtenis stelde de school ook een rouwbegeleidingsprogramma op. Omgaan met eigen ontwikkeling en relaties gebeurt in een beperkt aantal vakken en projecten.
Mentale gezondheid	
Socioculturele samenleving	De meerderheid van de eindtermen wordt met voldoende diepgang en bij de meeste leerlingen nagestreefd. Aandacht voor de samenleving, haar dynamiek, verschillen en samenhang maakt een wezenlijk deel uit van het pedagogisch project van de school. Dit vertaalt zich dan ook in een groot aantal projecten, gaande van teambuildingsactiviteiten tot meerdaagse uitstappen of de solidariteitsactie tijdens de mensenrechtendag. Actief omgaan met kunst en cultuur gebeurt tijdens workshops en uitstappen, en vorig schooljaar tijdens het evenement "De strafste school". Herinneringseducatie gebeurt vooral vanuit het vak geschiedenis en culmineert in een bezoek aan het Fort van Breendonk.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

Volgens de deskundigheidsverslagen moet de school nog een aantal vastgestelde tekorten verhelpen. Omdat het BVH-beleid ressorteert onder de bevoegdheid van de stad, verloopt dit in een vorm van wederzijdse samenwerking. De preventieadviseur van de stad krijgt binnenkort ondersteuning van een plaatselijke preventieadviseur (deeltijds) binnen de school. Uit het huidige veiligheidsdossier blijkt dat het tekort aan financiële middelen soms de oorzaak is van een verschuiving van een verbeteractie naar het volgende begrotingsjaar. Voor het opstellen van een beheersplan betreffende de preventie van legionella gebeurt dit nu al voor de derde keer na elkaar. En dit terwijl de douches van de sportruimte niet alleen door de leerlingen van deze school worden gebruikt, maar ook door externen. In de huidige organisatie ontbreekt ook de doorstroming van informatie over de ongevallen en incidenten die zich de voorbije jaren in de school hebben voorgedaan.

Inzake bewoonbaarheid en veiligheid is door de toename van het aantal leerlingen de overdekte speelplaats te klein geworden, zijn hoger gelegen vlakken (zoals die in de polyvalente zaal) onvoldoende beveiligd en is er een risico op valgevaar in de leraarskamer wegens een te lage leuning. Daarnaast eist de brandweer uitdrukkelijk om de brandveiligheid van de bestaande deuren te laten nakijken. Andere tekorten uit het laatste brandpreventieverslag van maart 2012 zijn ondertussen wel weggewerkt. Dat is bijvoorbeeld het geval met de uitgangsdeur in de traphal van de nieuwbouw (D0) en de dichtingen van kabeldoorvoeringen in compartimenteringswanden. Ook de zonwering in het secretariaat werd hersteld, zoals gevraagd in het laatste verslag van de externe dienst voor preventie en bescherming op het werk (2011). De laatste keuringsverslagen van de elektriciteit (2012) stellen dat de voorzieningen niet voldoen. Verbeterwerken zijn nog niet uitgevoerd.

De school zelf gaat nog niet altijd even alert om met de veiligheidsverslagen. Zo vindt ze het laatste keuringsverslag van de brandmelders niet, is de uitvoering van de controle van de noodverlichting volgens de eigen planning over tijd en zijn de gemaakte afspraken na de laatste evacuatieoefening (2012) nog niet nagekomen.

Inzake gezondheid en hygiëne is het aantal toiletten voor de leerlingen ruim onvoldoende en zijn sommige toiletten nog niet gescheiden voor mannen en vrouwen.

De inspectie is dan ook van mening dat de verbetering van de bekende tekorten een verdere opvolging noodzakelijk maakt.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex so, art. 15, §1, 5°)	ja
Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex so, art. 15, §1, 7°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (codex so, art. 111 en 112)	ja
• de bijdrageregeling en afwijkingen	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• het evaluatiesysteem met inbegrip van de remediëringmaatregelen	ja
• de verhaalmogelijkheden tegen eindbeslissingen van klassenraden over leerlingen	ja
• studie-, orde en tuchtreglement waarbij het studiereglement de grote krachtlijnen van de organisatie van de studies bevat	ja
• engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen (codex so, art. 111, §3)	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex so, art. 110/1 t.e.m. 110/27)	ja
Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingenbegeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 33)	ja
Respecteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex so, art. 115/4)	ja
Respecteert de school voor secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot oriëntering en evaluatie van leerlingen? (codex so, art. 254, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)	ja
Verloopt het afleveren van attesten van verworven bekwaamheid correct? (codex so, art. 115, tweede alinea en 252, §1, b)	ja
Verloopt het afleveren van attesten van lesbijwoning correct? (codex so, art. 115, derde alinea en 252, §2)	ja
Respecteert de school het minimumlessenrooster? (codex so, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Evaluatiepraktijk

Doelgerichtheid De school heeft geen uitgeschreven visie op de leerlingenevaluatie. De impliciete visie is dat de leerlingenevaluatie moet dienen om de leervorderingen van de leerlingen in kaart te brengen tijdens het schooljaar en op het einde van het schooljaar de klassenraad moet toelaten om de leerlingen correct te attesteren en te oriënteren naar de juiste studierichting. Verder is het evaluatiesysteem gericht op het voorbereiden van de leerlingen op het hoger onderwijs. Men verwijst weinig naar de eindtermen en leerplandoelen als uitgangspunt van de evaluatie. De rol van de evaluatie als strategie om het leerproces te ondersteunen komt ook niet tot uiting in de documenten maar leeft wel in een aantal vakken. De 'toetscultuur' evolueert naar een meer leerlinggerichte 'assessmentcultuur'. Dit komt vooral tot uiting in de gewijzigde verhouding van het gewicht van de punten op het dagelijks werk (40%) en de examens (60%). Het blijkt ook uit het procesgerichte evaluatiesysteem in een aantal vakken.

Ondersteuning De schoolleiding stuurt de evaluatiepraktijk aan via een aantal organisatorische afsprakenkaders vervat in het schoolreglement, het vademecum voor nieuwe leraren en documenten met richtlijnen voor leraren. Het evaluatiesysteem wordt toegelicht in een overzichtelijke hand-out die zowel leraren als leerlingen en ouders ontvangen. In de meeste vakken wordt een gemengd systeem van gespreide evaluatie en examens gehanteerd. Voor een aantal vakken past men enkel een gespreide evaluatie toe. Elk vak heeft een gewogen aandeel in de totaliteit van de punten dat in verhouding staat tot het aantal lessen per week. Behalve voor de talen, wegen de examenresultaten zwaarder door dan het dagelijks werk.

Er bestaan geen inhoudelijke afspraken over de evaluatie. Hiervoor rekent de schoolleiding op de professionaliteit van de vakgroepen en de individuele leraren. De schoolleiding moedigt de vakgroepen wel aan om aandacht te hebben voor kwaliteitsvolle toetsen en examenvragen. Hiervoor werd een aantal jaren geleden een pedagogische studiedag georganiseerd. De vakgroepen kunnen voor bijkomende ondersteuning een beroep doen op de pedagogische begeleidingsdienst, waarmee de school vlotte contacten onderhoudt.

Vier jaar geleden werd de werkgroep 'Evalueren en delibereren' opnieuw in het leven geroepen met als doel de kwaliteit van de deliberaties en de evaluatie te verfijnen. De school beschikt nu over uitgeschreven deliberatieprocedures per graad. Deze worden ook aan de ouders toegelicht op een informatievergadering.

Verder stelt de school een elektronisch leerlingvolgsysteem ter beschikking van het schoolteam en gebruikt ze een elektronisch rapportensysteem. Via interne nascholingen werden leraren gericht opgeleid tot het efficiënt gebruik van het systeem. Ouders kunnen de leervorderingen van hun kinderen volgen via het elektronisch rapport.

Doeltreffendheid Het gebrek aan voldoende inhoudelijke aansturing, ondersteuning en opvolging van de evaluatiepraktijk, heeft als gevolg dat op vakniveau de leerlingenevaluatie een wisselende kwaliteit vertoont. Er werden heel wat voorbeelden van goede praktijk aangetroffen waar de onderwijs- en evaluatiepraktijk volledig uitgaan van de eindtermen en leerplandoelstellingen. In deze vakken is de evaluatie overwegend competentiegericht en betreft men ook vaak de leerlingen bij de beoordeling via zelf- en peerevaluatie op basis van duidelijke criteria. Hiervoor werden een aantal efficiënte scorewijzers ontwikkeld. In andere vakken is de evaluatiepraktijk voor verbetering vatbaar of zelfs ontoereikend om een correcte diagnose te stellen van het bereiken van de leerplandoelstellingen door de leerlingen. In deze vakken overheerst de reproductieve bevraging van de kennis en komt men te weinig tot het toetsen van vaardigheden en inzichten. Het komt ook voor dat er een te groot gewicht wordt gegeven aan uitbreidingsdoelen. Beide problemen hypothekeren de betrouwbaarheid van de leerlingenresultaten die aan de delibererende klassenraad worden voorgelegd. Voor parallelle klasgroepen worden examens en toetsen in samenwerking opgesteld, wat bijdraagt tot de kwaliteit van de vraagstelling en de gezamenlijke doelgerichtheid. Een aantal vakgroepen maakt verder afspraken over de puntenverdeling en de beoordelingscriteria.

In de eerste graad geeft de evaluatie van het dagelijks werk, de kerst- en de paasexamens in de meeste vakken aanleiding tot remediëring en studiebegeleiding. Dit is minder het geval in de tweede en derde graad waar er vak- en leraarafhankelijk grote verschillen zijn en de remediëring niet structureel is ingebouwd in de werking. Nog niet alle mogelijkheden van het leerlingvolgsysteem, de rapporten of de leerlingenagenda's worden benut om de evaluatiepraktijk optimaal te integreren in de leerbegeleiding. Het leerlingvolgsysteem bevat vooral veel informatie over socio-emotionele aspecten, geattesteerde leerproblemen en tekorten voor vakken, maar veel minder over de ondernomen remediëringsinitiatieven. Voor leerlingen die naar de structureel ingebouwde inhaallessen gaan wordt de aanwezigheid wel geregistreerd door het leerlingensecretariaat in een aparte bundel. Andere remediëringsinitiatieven worden slechts sporadisch genoteerd. Hierdoor kan het leerlingvolgsysteem nog niet altijd optimaal worden ingezet bij klassenraden. De rapporten bevatten vooral vaststellende en aanmoedigende commentaren en weinig duiding van de tekorten of voorstellen tot remediëring.

De delibererende klassenraden koppelen hun eindbeslissingen en adviezen aan meerdere elementen uit het leerlingendossier, zodat de deliberatie het sluitstuk vormt van het afgelegde leertraject. Om de objectiviteit van de deliberatie te verhogen heeft de werkgroep per graad stappenplannen ontworpen met objectieve cijfermatige criteria. In de derde graad werkt men met een gewogen vaktekort als uitgangspunt voor de attestering. De school kan door prospectief te attesteren de vrij strenge evaluatie- en deliberatiepraktijk beter nuanceren. In de tweede graad Humane wetenschappen en Wetenschappen worden er een middelmatig tot hoog aantal B-attesten uitgereikt en in de derde graad aso en ook tso wordt een hoger aantal C-attesten uitgereikt. Daartegenover staat dat bijna alle leerlingen verder studeren in het hoger onderwijs en daar goede resultaten behalen.

Op een paar onnauwkeurigheden na in de tweede graad, zijn de B- en C-attesten voldoende onderbouwd. De motiveringen weerspiegelen echter nog te weinig het prospectieve karakter van de deliberatiepraktijk. Ze zijn meer gericht op de tekorten van de leerlingen dan op hun talenten, waardoor kansen voor een positieve (her)oriëntering worden gemist. De tekst bij de adviezen bevat niet altijd voldoende duiding voor de ouders.

Ontwikkeling Sinds de vorige doorlichting heeft de school een voorzichtige evolutie doorgemaakt van een sterke summatieve benadering van de evaluatie en deliberatie naar een meer formatieve en leerlinggerichte benadering. In die zin geeft de school blijk van responsiviteit ten aanzien van externe evaluaties.

De nieuw aangestelde directie beseft dat de school nog voor een aantal uitdagingen staat en heeft de evaluatie- en deliberatiepraktijk opgenomen in het beleidsplan 2013-2015. Een belangrijke doelstelling voor de toekomst is om de relatie tussen het evalueren en het remediëren van de leerlingen verder te optimaliseren. Er zijn al enkele stappen ondernomen om de ondersteuningsinitiatieven voor de leerlingen sneller in het schooljaar op te starten in alle graden en om te werken aan kwaliteitsvolle rapportcommentaren.

De analyse van de gegevens over attestering, doorstroming, schoolverlaters en resultaten in het vervolgonderwijs werden tot op heden veeleer impliciet door de schoolleiding benut als opstap voor verbetertrajecten. Naar aanleiding van de doorlichting is het directieteam evenwel van start gegaan met zelfevaluatie op basis van de kwaliteitswijzer. In de vakgroepen is er nog wisselende aandacht voor zelfreflectie op basis van de leerlingenresultaten.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

- Leiderschap** Het beleid wordt aangestuurd door het stadsbestuur en in het bijzonder door de schepenen van onderwijs, die nauw betrokken is. De doorstroom van informatie wordt hierdoor fel vereenvoudigd. Sinds het begin van dit schooljaar heeft de school een directeur ad interim. Hij wordt bijgestaan door een co-directeur die pas in functie is. Dit directieteam hanteert een motiverende en open leiderschapsstijl die uitnodigt tot engagement. Hun taakverdeling is helder, waardoor de organisatorische beleidsvoering efficiënt verloopt. De schoolleiding is er op de korte tijdspanne nog niet in geslaagd het pedagogisch-didactische luik van de schoolwerking aan te sturen en op te volgen. Tot nu heeft het schoolbeleid weinig initiatieven genomen op dit vlak, noch via functionerings- en evaluatiegesprekken, noch via de aansturing, ondersteuning en opvolging van de vakgroepen.
- Het directieteam wordt omringd door een middenkader met een duidelijke opdrachtverdeling m.b.t. de verschillende ondersteuningsaspecten. De school kan rekenen op een geëngageerd personeelsteam dat initiatieven ontplooit binnen talrijke werkgroepen en openstaat voor vernieuwing. Dit resulteert in een open en gestructureerd leer- en leefklimaat waarin het welbevinden van leerlingen en personeel centraal staat.
- Alle acties worden zoveel mogelijk uitgevoerd in overleg met het schoolbestuur en het personeel. Het doel is steeds een breed draagvlak te creëren en een transparant beleid te voeren.
- Visieontwikkeling** De visie en missie staat beschreven in het schoolreglement. De meest recente versie werd dit schooljaar uitgeschreven in samenspraak met de 4 coördinatoren. De school profileert zich als een school met een sterk aso – profiel met daarnaast twee tso richtingen.
- Naast het aanreiken van kennis wil de school aandacht hebben voor het opgroeien van jongeren in een mondiale wereld met extra aandacht voor de andere taal. De verschillende kwaliteitsvolle projecten rond talenbeleid: Clil-project, eTwining, uitwisselingsprojecten, .. ondersteunen deze visie. De concretisering van de visie in doelen op korte termijn is uitgeschreven in een actieplan dat loopt van 2013 tot en met 2015. Acties op school – en beleidsniveau worden erin uitgeschreven en gepland.
- Het uitzetten en afdwingen van een strategische visie in doelstellingen op lange termijn ontbreekt. De schoolleiding is zich echter sterk bewust van de noodzaak ervan omdat ze momenteel geconfronteerd wordt met de maximumcapaciteit van de school en de bijhorende beperking in huisvesting en het voldoen aan de minimale materiële vereisten voor verschillende vakken.
- Besluitvorming** De school heeft een brede participatiestructuur. Conform de regelgeving pleegt zij overleg en onderhandelt zij over onderdelen van haar beleid in de daarvoor bevoegde wettelijke organen. Zo voert ze op heden in het kader van de geplande onderwijshervorming binnen het secundair onderwijs, gesprekken met het schoolbestuur om de toekomstige koers uit te stippelen.
- Schoolintern ijvert ze naar een goed evenwicht tussen een top-down en een bottom-up benadering om het beleid vorm te geven. Het directieteam zelf neemt de beslissingen in onderling overleg en bereidt de vergaderingen samen voor. Er wordt gecommuniceerd via verschillende kanalen waarvan Smartschool de belangrijkste is. De frequentie van personeelsvergaderingen werd opgevoerd om de doorstroming van informatie te verbeteren.

Op basis van de gedetecteerde noden en de vooropgestelde veranderingen worden specifieke werkgroepen samengesteld. De directie stelt zich als doel elk personeelslid in te schakelen in minstens één van de talrijke werkgroepen om de betrokkenheid te verhogen.

Kwaliteitszorg Aan de hand van het recent opgestelde actieplan wil men de kwaliteitszorg optimaliseren. De aanzet hiertoe werd gegeven naar aanleiding van de doorlichting door verschillende onderwijsprocessen te toetsen aan de kwaliteitswijzer. De school heeft nog geen traditie om gegevens over bv de resultaten in het vervolgonderwijs, te analyseren met het oog op mogelijke bijstellingen. Evenmin heeft de school al onderzocht of de gevolgde nascholingen en de initiatieven op het vlak van leerbegeleiding effect sorteren. De vakwerking wordt te weinig aangestuurd, waardoor kansen onbenut blijven om na te denken over het eigen pedagogisch-didactisch handelen. Uit het onderzoek blijkt dat voor sommige vakgroepen een cultuur van samenwerken ontbreekt wat resulteert in een tekort aan gelijkgerichtheid. De beleidsmatige bewaking en opvolging van de leerplanrealisatie zijn ook nog geen aandachtspunten geweest in de kwaliteitszorg. De schoolleiding is er zich van bewust dat het uitbouwen van de interne kwaliteitszorg voor de onderwijskundige processen in het verleden onvoldoende aandacht kreeg en wil hiervan op korte termijn een absolute prioriteit maken.

Talenbeleid De school werkt planmatig en gestructureerd aan haar talenbeleid. Het is gegroeid vanuit de GOK-werking waar van bij aanvang werd gekozen voor het thema taalvaardigheid. De school beschikt over een recent herziene visietekst en een talenbeleidsplan met doelen en acties op leerlingen-, leraar- en schoolniveau. Het talenbeleid beoogt in de eerste plaats het verhogen van de taalvaardigheid Nederlands bij alle leerlingen, met acties voor taalzwakke leerlingen én voor taalsterke. Een aantal doelen werden geoperationaliseerd in acties met een duidelijke taakverdeling binnen een tijdpad. De meeste acties worden geëvalueerd en bijgestuurd. De school voorziet in voldoende ondersteuning: er is een taalcoördinator en een taalteam dat bestaat uit taalleraren en leraren zaakvakken. De werking verloopt via de bestaande overlegorganen. Er is aandacht voor het professionaliseren van leraren rond diverse aspecten van het talenbeleid. Ook voor het vreemde talenonderwijs heet de school heel wat initiatieven genomen o.a. via een Clil-aanbod in haar curriculum.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het realiseren van de leerplandoelen techniek in eerste graad.
- Het realiseren van de leerplandoelen economie in aso tweede graad in de studierichting economie.
- Het realiseren van de leerplandoelen fysica in aso derde graad in de studierichtingen in Latijn – wetenschappen, moderne talen – wetenschappen, wetenschappen - wiskunde.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De inzet van het schoolteam.
- Het begeleiden van de leerlingen in een open en gestructureerd leer – en leefklimaat.
- Het toepassen van activerende werkvormen in sommige vakken.
- Het realiseren van doelen binnen projecten met leerlingen.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het zich beschikbaar opstellen van het directieteam.
- Het ontwikkelen van talenbeleid.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het realiseren van de onderzoekscompetentie binnen de polen.
- Het realiseren van de specifieke eindtermen in de pool moderne talen.
- Het afstemmen van de gip op het studieprofiel tso derde graad in boekhouden-informatica.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het optimaliseren van de evaluatie - en deliberatiepraktijk.
- Het prospectief oriënteren in eerste en tweede graad.
- Het uitbouwen van de rapporteringspraktijk.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het aansturen, ondersteunen en opvolgen van de vakgroepwerking.
- Het voeren van functionerings – en evaluatiegesprekken met alle personeelsleden.
- Het uitbouwen van interne kwaliteitszorg voor de onderwijskundige processen.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het realiseren van de leerplandoelstellingen voor lichamelijke opvoeding in de eerste graad A stroom en in aso tweede graad.
- Het realiseren van de leerplandoelstellingen voor bedrijfseconomie in tso tweede graad.
- Het opvolgen van bepaalde aspecten met betrekking tot bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

GUNSTIG

- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

BEPERKT GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'

omwille van het onvoldoende realiseren van de onderwijsdoelstellingen voor

Structuuronderdeel	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 1 A	lichamelijke opvoeding	
Graad 1 Latijn	lichamelijke opvoeding	
Graad 1 Moderne wetenschappen	lichamelijke opvoeding	
Graad 2 ASO Economie	lichamelijke opvoeding	
Graad 2 ASO Humane wetenschappen	lichamelijke opvoeding	
Graad 2 ASO Latijn	lichamelijke opvoeding	
Graad 2 ASO Wetenschappen	lichamelijke opvoeding	
Graad 2 TSO Handel		bedrijfseconomie

- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **29-11-2016** opnieuw een controle uit.

8 VASTSTELLINGEN BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Veerle Vonderlynck de inspecteur-verslaggever	Ivo AERTS de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	